

Sergiu Matcovschi

**O filă pierdută din preistoria Universității de Stat
de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”
(Institutul de Medicină din Kislovodsk)**

Ediția a II-a, revăzută și adăugită

Chișinău, 2026

Sergiu Matcovschi

**O filă pierdută din preistoria Universității de Stat
de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”
(Institutul de Medicină din Kislovodsk)**

Ediția a II-a, revăzută și adăugită

Chișinău, 2026

CZU 378.6:61(478-25)(091)

M 46

Descrierea CIP a Camerei Naționale a Cărții din Republica Moldova

Matcovschi, Sergiu.

O filă pierdută din preistoria Universității de Stat de Medicină și Farmacie "Nicolae Testemițanu". (Institutul de Medicină din Kislovodsk) / Sergiu Matcovschi. – Ed. a 2-a, rev. și adăugită. – Chișinău : [S. n.], 2026 (Bons Offices). – 57 p. : facs., fot.

Bibliogr.: p. 44-49 (51 tit.). – [50] ex.

ISBN 978-5-36241-900-4.

Text : nemediat.

Tipar: Bons Offices

© S. Matcovschi

În memoria Marelui Nicolae Testemițanu
și prietenului său devotat Constantin Matcovschi

Cuprins

Prefață la Ediția a II-a	1
Introducere	2
Evacuarea institutelor de medicină din Leningrad	4
Filiala Institutului de Medicină Nr. 1 din Leningrad la Kislovodsk	11
Conferirea statutului de Institut de Medicină	22
Cauzele transferului Institutului de Medicină din Kislovodsk la Chișinău	25
Transferul Institutului de Medicină din Kislovodsk la Chișinău ...	32
Încheiere.....	41
Bibliografie.....	44
Anexe	51

Prefață la Ediția a II-a

Când am pornit la drum cu prima ediție, am fost ghidat de o datorie morală față de înaintașii noștri. Am dorit să scot din anonimatul arhivelor o perioadă crucială, dar adesea trecută cu vederea, care a pus bazele învățământului medical superior din Republica Moldova.

Reacțiile calde și interesul viu manifestat față de această primă apariție editorială mi-au demonstrat că efortul de a reconstitui epopeea Institutului de Medicină nr. 1 din Leningrad, în refugiul său de la Kislovodsk, a rezonat profund în inimile comunității academice și medicale. Acest ecou puternic m-a mobilizat să nu opresc cercetarea aici.

Ediția a II-a, revăzută și adăugită, este rodul unor noi investigații, consultări de documente și recuperări de memorii. Am simțit nevoia de a extinde și de a șlefui textul inițial, adăugând mărturii inedite, detalii biografice și clarificări istorice care întregesc tabloul acelor ani de cumpănă. De asemenea, am insistat mai mult asupra profilului uman și profesional al profesorilor de elită și al studenților curajoși care, în ciuda vicisitudinilor războiului, au menținut aprinsă flacăra științei medicale – o lumină transferată ulterior la Chișinău pentru a pune bazele universității noastre de astăzi.

Această ediție îmbogățită este un omagiu personal adus celor care au ctitorit destinele Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”.

Prof. Dr. Habilitat Sergiu Matcovschi

„Un popor care nu-și cunoaște istoria
este ca un copil
care nu-și cunoaște părinții”
Nicolae Iorga.

„Istoria este esența
unei multitudini de biografii”
Thomas Carlyle

Introducere

Istoria învățământului medical superior din Republica Moldova începe în anul 1945 odată cu fondarea Institutului de Stat de Medicină din or. Chișinău [2], actuala Universitate de Stat de Medicină și Farmacie (USMF) „Nicolae Testemițanu”.

La 2 iulie 1945 Sovnarkomul (abreviere din limba rusă: „**Совет народных комиссаров**”, **Sovet narodnâh komissarov**) ce însemna Consiliul Comisarilor Poporului, așa se numea guvernul sovietic până în 1946. *Nota autorului*) și Comitetul Central al Partidului Comunist (bolșevic) al Republicii Sovietice Socialiste Moldovenești (RSSM) a emis Rezoluția Nr. 628 ce ținea de organizarea Institutului de Stat de Medicină din or. Chișinău cu scopul „de a pregăti personal medical din rândul populației locale, de a consolida instituțiile de ocrotire a sănătății și de a ameliora deservirea populației din republică”, anexată la Uniunea Republicilor Sovietice Socialiste (URSS) în august 1944. Prin această rezoluție organele de conducere numite se adresează Sovnarkomului URSS cu rugămintea „de a transfera în or. Chișinău

Institutul de Stat de Medicină din or. Kislovodsk, inclusiv cu toți profesorii și studenții anului 2, 3, 4 și 5, echipamentul științific și didactic, și de a-l reorganiza în Institutul de Stat de Medicină din or. Chișinău”. Mai târziu a urmat Dispoziția Sovnarkomului URSS Nr. 12875 din 28 august 1945, Ordinul Comitetului Unional pentru Învățământul Superior al Sovnarkomului URSS și al Narkomzdravului (Comisariatului Poporului pentru Ocrotirea Sănătății) URSS Nr. 427/699 din 31 august 1945 „Despre transferarea Institutului de Medicină din or. Kislovodsk în or. Chișinău și redenumirea lui în Institutul de Medicină din or. Chișinău” [29].

П Р И К А З

ПО ВСЕСОЮЗНОМУ КОМИТЕТУ ПО ДЕЛАМ ВЫСШЕЙ ШКОЛЫ ПРИ СНК СССР
И
НАРОДНОМУ КОМИССАРИАТУ ЗДРАВООХРАНЕНИЯ СССР

№ 427/699

гор. Москва .

31 августа 1945 г.

О переводе Кисловодского Медицинского Института
Наркомздрава СССР в г.Киев и переименовании
его в Киевский Медицинский Институт Нарком-
здрава Союза ССР .

1. В соответствии с распоряжением Совнаркома Союза ССР от 28-го августа 1945 года за № 12875-р- ПРИКАЗЫВАЮ:

1/Перевести к началу 1945/46 учебного года из г.Кисловодска в г.Киев Кисловодский Государственный Медицинский Институт со студентами II-го, III-го, IV-го и V-го курсов, а также научным и учебным оборудованием.

Переименовать Кисловодский Государственный Медицинский Институт Наркомздрава СССР в Киевский Государственный Медицинский Институт Наркомздрава СССР.

2/Установить контингент приема студентов на 1-й курс Киевского Медицинского Института в 200 человек.

Fragment din Ordinul Nr. 427/699 din 31 august 1945 „Despre transferarea Institutului de Medicină din or. Kislovodsk în or. Chișinău și redenumirea lui în Institutul de Medicină din or. Chișinău”

Aceasta este versiunea oficială a punctului de pornire a fondării Institutul de Stat de Medicină din or. Chișinău. Dar ce a precedat acestor decizii? Ce se ascunde în spatele puținelor documente oficiale pe care le avem la dispoziție? Care să fie motivul real al transferului Institutul de Medicină din or. Kislovodsk în or. Chișinău? Ce evenimente s-au petrecut la Kislovodsk și cum a fost organizat acolo Institutul de Medicină? Care este istoria reală, neformală a Institutului de Medicină din or. Kislovodsk, predecesorul Institutului de Medicină din or. Chișinău? Pentru a răspunde la aceste întrebări am consultat mai multe surse accesibile, iar rezultatul acestui studiu l-am expus în continuare.

Evacuarea institutelor de medicină din Leningrad

Institutul de Medicină din or. Kislovodsk are o istorie scurtă, misterioasă, dar, care explică de ce soarta USMF „Nicolae Testemițanu” este strâns legată de instituțiile de învățământ medical superior din Leningrad (actualul Sankt-Petersburg) și a moștenit tradițiile bogate și frumoase ale lor.

Pe 22 iunie 1941, trupele germane au invadat Uniunea Sovietică declanșând *Operațiunea Barbarossa*. Forțele germane au avansat rapid adânc în teritoriul sovietic, folosind tacticile războiului fulger. Grupul de Armate Nord a înaintat către Leningrad și în scurt timp a început asediul orașului simbol al URSS. Blocada Leningradului a durat de la 8 septembrie 1941 până la 27 ianuarie 1944 și a fost unul dintre cele mai sângeroase asedii din istoria

mondială [3], care a lăsat în urmă aproximativ 1 milion de morți din rândul populației civile [7].

La sfârșitul lunii ianuarie 1942, la Leningrad s-a creat o situație foarte dificilă. Alimentarea cu apă a Institutului de Medicină Nr. 1 a fost întreruptă. Combustibil nu a mai rămas. Din cauza unei defecțiuni la conducta principală de apă, activitatea brutăriei a fost perturbată. Asistentele medicale din clinicile institutului erau nevoite să stea la cozi interminabile după pâine. Rata mortalității în clinici a ajuns la 30% [47].

Cursurile au fost stopate complet în ianuarie. În aceste condiții, orașul a început să ia în considerare problema evacuării complete a acestei instituții de învățământ. Totuși, la sfârșitul lunii februarie, s-a luat decizia de a lăsa la Leningrad studenții ultimilor ani de studiu, deoarece, în ciuda condițiilor dificile, cursurile pentru ei au fost reluate pe 23 februarie. La sfârșitul lunii martie, Consiliul Comisarilor Poporului a adoptat o rezoluție privind evacuarea studenților primilor doi ani de studiu ai Institutului de Medicină Nr. 1 din Leningrad, cu tot cu personalul didactic [47].

П Р И К А З № 77

по I-му Ленинградскому Медицинскому Институту им. акад. Павлова
г. Ленинград.

21 февраля 1942 года.

§ 1.

Нижепоименованные студенты отчисляются из Института в связи с эвакуацией:

1/	4-го курса	- ГРИТОРЬЕВА, Антонина Матвеевна
2/	2-го	- КУНИН, Георгий Самуилович
3/	4-го	- ЛОЩЕНКО, Татьяна Владимировна
4/	4-го	- РОЖНОВА, Елизавета Андреевна
5/	4-го	- РОМАНИХИН, Семен Васильевич
6/	4-го	- ГОРШКОВА, Аделина Михайловна ✓
7/	4-го	- ШИШМАН, Александр Борисович
8/	3-го	- СВЕДЛОВ, Лазарь Самуилович
9/	3-го	- ГАЛОЗОВА, Людмила Леонидовна
10/	3-го	- СЕМИН, Игорь Андреевич
11/	3-го	- ДОМАЧЕВА, Галина Владимировна
12/	3-го	- ПОНОМАРЕВА, Анна Сергеевна ✓
13/	2-го	- ЛАЧИЛУС, Эда Самуиловна
14/	2-го	- БЕРЕЗКИНА, Клавдия Андреевна
15/	2-го	- МЕДИНТЕР, Хана Носовна
16/	2-го	- МАХТИНГЕР, Любовь Иосифовна
17/	2-го	- ВТОРОВА, Ольга Владимировна
18/	2-го	- КОЛОБОВА, Татьяна Владимировна
19/	2-го	- БОЛДЫРЕВА, Наталия Владимировна
20/	1-го	- ГРУШМАН, Анна Абрамовна
21/	1-го	- ТРОФИЛОВА, Мария Петровна ✓
22/	1-го	- Ваккер, Надежда Львовна
23/	1-го	- ФАЛЬКОВИЧ, Ирина Константиновна
24/	1-го	- РАВИНОВИЧ, Лидия Иосифовна
25/	1-го	- РОГОВА, Кира Александровна
26/	1-го	- МЕДЛУН, Ирма Мартыновна
27/	1-го	- ИВАНОВА, Вера Петровна
28/	1-го	- МАКАРОВА, Наталия Александровна
29/	1-го	- БЕРГОВА, Марьям Ибрагимовна
30/	1-го	- КАТАНОВИЧ, Васа Ароновна
31/	1-го	- АНДРЕЕВА, Екатерина Павловна

Основания: заявления вышеуказанных студентов и революции директора, пом.директора и декана.

§ 2.

Студента 4-го курса РОМАНИХИНА, Семена Васильевича отчислить из института в связи с эвакуацией.
Основание: Заявление Романихина С.В. о рез. пом. директора.

§ 3.

Студента 4-го курса БУСЛОВИЧА, Самуила Яковлевича отчислить из института о представлением ему права перевода в Саратовский Медицинский Институт.
Основание: Заявление Бусловича и револ. пом. директора.

O pagină din ordinele privind evacuarea studenților
Institutului de Medicină Nr. 1 din Leningrad [47].

La sfârșitul lui martie 1942 s-a început evacuarea din Leningrad a institutelor de medicină pe ruta de aprovizionare de pe lacul Ladoga, denumită și „Drumul Vieții”, care a reprezentat șansa supraviețuirii pentru o parte din locuitorii orașului. Conform datelor prezentate de Н. Кердиваренко [29], din Institutul de Medicină Nr. 1 au fost evacuați 49 profesori și alte cadre didactice, 410 studenți și 285 membri ai familiilor. Au fost evacuați studenții anilor 1 și 2 de studiu, iar studenții anilor 3 și 4 au fost lăsați la Leningrad [47]. După ce au trecut de linia blocadei, mai departe ei s-au deplasat spre Kislovodsk cu trenul, sub conducerea vice directorului, renumitului psihiatru sovietic prof. N.I. Oseretsky. Deplasarea cu trenul a fost grea, a durat în jurul unei luni. La punctul de destinație majoritatea au ajuns aproape în stare de distrofie [48].

„Drumul vieții” pe lacul Ladoga.

Din amintirile profesorului prof. N.I. Oseretsky: *„Din Institutului de Medicină Nr. 1 au fost evacuați 49 de profesori și și alte cadre didactice, 57 de membri ai familiilor lor, 410 studenți și*

228 de membri ai familiilor lor. În toate celelalte institute laolaltă, numărul persoanelor evacuate a fost de 2,5 ori mai mare decât al nostru (Institutul de Medicină Nr. 1 – remarca autorului). A trebuit să umplem vagoanele la capacitatea maximă, dar totuși o mică parte dintre evacuați nu au putut urca în tren și au trebuit să meargă cu următorul eșalon pentru a ne ajunge din urmă pe drum” [47].

Profesorul N.I. Oseretsky.

La 2 mai 1942 refugiații au ajuns la Kislovodsk [29]. Această stațiune balneară nu a fost aleasă din întâmplare. S-a presupus că leningrădenii, care au supraviețuit teribilei blocade din iarna 1941-1942, aveau nevoie de recuperare și tratament [47].

Kislovodsk, ianuarie 1943.

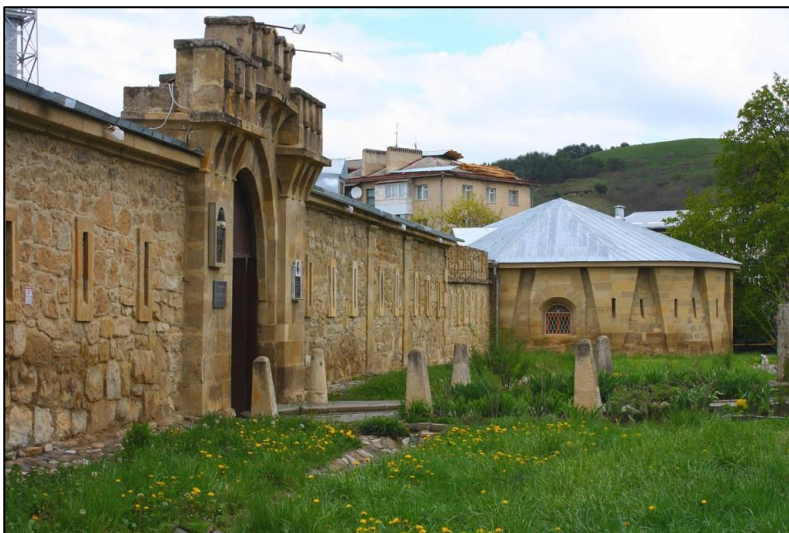
Personalul institutelor de medicină a fost cazat în suburbiile orașului, la populația locală. Studenții – în căminul de pe strada Olihoiaia (Ольховая набережная - *Nota autorului*) [34]. Administrația institutului a fost găzduită în oraș. Toți au fost bine hrăniți [47]. Conducerea și blocul de studii au fost dislocate în incinta sanatoriului „Partizanii roșii” pe strada Krasnoarmeiskaia (Armatei Roșii - *Nota autorului*) nr. 4. Spitalul de evacuare nr. 2006, fostul sanatoriu “Крепость” (“Cetate” - *Nota autorului*), cu 4 secții și un total de 520 paturi, a devenit bază clinică [35].

Sanatoriul „Partizanii roșii”, în care a fost dislocată conducerea și blocul de studii ale institutelor de medicină evacuate din Leningrad.

Unul din blocurile sanatoriului „Крепость”.

Sanatoriul „Крепость” în prezent.

După începutul războiului Kislovodskul a fost transformat într-o bază mare de spitale militare. Deja în luna august 1941, în incintele sanatoriilor, pensiunilor și hotelurilor au fost deschise 36 de spitale [31].

Filiala Institutului de Medicină Nr. 1 din Leningrad la Kislovodsk

Odată ajunși la punctul de destinație s-a luat decizia de a deschide filiala Institutului de Medicină Nr. 1 din Leningrad și de a prelungi procesul de studii.

Din amintirile profesorului N.I. Oseretsky: *Ne-am consultat și am decis să deschidem filiala Institutului de Medicină Nr. 1 din Leningrad. Am avut un număr suficient de studenți pentru toți anii*

de studii, deoarece de rând cu studenții anilor 1 și 2, au fost și câțiva studenți de anii 3 și 4 care au venit cu noi. O situație similară a fost la institutul de pediatrie care a sosit în Essentuki. Pe lângă aceasta, la Kislovodsk au sosit mulți studenți din anii superiori de studii din alte institute de medicină: Rostov-pe-Don, Krasnodar, Simferopol, etc. Împreună cu profesorii și personalul didactic al Institutului de Pediatrie din Leningrad, am reușit să completăm aproape toate catedrele. Unele catedre (chirurgie generală și de spital, terapie, obstetrică și ginecologie) au fost completate cu profesori care s-au evacuat la Kislovodsk din alte institute... Adjunctul Comisarului Poporului pentru Sănătate al URSS, tovarășul S.I. Milovidov, sosit la Kislovodsk în luna iulie, a autorizat acțiunea noastră. [47].

Conform planurilor Comisariatului Poporului pentru Sănătate al URSS, studenții și profesorii din Kislovodsk trebuiau doar să se odihnească, nu și să studieze. Se presupunea că, după ridicarea blocadei, cu toții se vor întoarce la Leningrad. Cu toate acestea, energia și perseverența profesorului N. I. Ozeretsky și sprijinul administrației stațiunii au făcut posibilă deschiderea filialei Institutului de Medicină Nr. 1 din Leningrad. Contingentul studențesc al filialei a atins 500 de persoane, inclusiv studenți ai Institutului de Pediatrie și studenți evacuați din alte institute. Catedrele teoretice și-au început activitatea în clădirea sanatoriului pentru angajații ziarului „Известия ВЦИК”. Spitalele locale au fost folosite ca clinici. Manualele au fost livrate filialei din Tiflis și Baku. Studenții Institutului de Pediatrie, care s-au evacuat împreună cu studenții Institutului de Medicină Nr. 1, au fost aprovizionați cu manuale grație directorului Institutului de Pediatrie, Yu. A. Mendeleva, care din timp a avut grijă de aceasta. Astfel, în vara

anului 1942, a fost inițiată activitatea educațională în cadrul filialei Institutului de Medicină Nr. 1 din Leningrad în Kislovodsk [47].

În scurt timp în componența filialei au intrat cadrele didactice și studenții refugiați din alte institute de medicină.

De la Institutul de Medicină Nr. 2 din Leningrad s-au evacuat la Kislovodsk 12 profesori și alte cadre didactice și 320 studenți. De curând la cei refugiați din Leningrad li s-au alăturat profesorii și studenții plecați din Rostov-pe-Don, Simferopol, Krasnodar și alte orașe.

A început procesul de studii. A fost anunțată admiterea la anul 1 de studiu la care au fost depuse în jurul a 300 de cereri [28].

Între timp armata germană înainta spre Caucaz. În iulie 1942, germanii au străpuns frontul și s-au deplasat în două direcții, spre Stalingrad și Caucaz. Deja pe 3-4 august, în Kislovodsk circulau zvonuri persistente despre evacuarea populației. Cu toate acestea, în dimineața zilei de 4 august, autoritățile locale l-au asigurat pe profesorul N.I. Ozeretsky că acestea erau doar zvonuri: „Nici vorbă nu poate fi despre evacuare”. Dar, deja în seara aceleiași zile, conducerea institutului a fost rugată să efectueze urgent evacuarea filialei Institutului, fără a le oferi transport [47].

După cum mărturisea B. Цвиленева [48], pe neașteptate s-a anunțat, că trupele sovietice au abandonat Kislovodskul, iar populației (în primul rând celor refugiați) i s-a propus să se refugieze pe jos. O parte din cadrul didactic reușește să plece pe jos, sub conducerea prof. N.I. Ozeretsky și prof. M.G. Prives, la Tbilisi, iar apoi prin Baku – la Krasnoïarsk, unde de asemenea au fondat o altă filială a Institutului de Medicină Nr. 1 din Leningrad [25]. Dar, marea parte a rămas.

Din amintirile profesorului Sh. D. Galustyan, șeful catedrei de histologie a Institutului de Medicină Nr. 1 din Leningrad:

Mulți nu puteau merge din cauza vârstei înaintate, unii erau bolnavi (profesorul Cirkovsky V.V., asistenta Ușakova, Kugelberg, Zemțova), alții aveau persoane bolnave în familie (mama asistentei Țvileneva, soția profesorului Kosmodamiansky V.P.), o parte dintre angajați erau la muncă agricolă și s-au întors prea târziu (familia Turkin, fiica lui Laușkin, Cijik, Mikhailova). Restul aveau copii sau se simțeau prea slăbiți [47].

Câteva zile mai târziu Kislovodskul a fost ocupat de germani fără nici o împușcătură.

Din amintirile profesorului Sh. D. Galustyan, șeful catedrei de histologie a Institutului de Medicină Nr. 1 din Leningrad:

Ajunși din voia soartei în zona de ocupație, angajații Institutului au început să caute modalități de a păstra echipa. Fără a se îndoii de rezultatul final al războiului și ținând cont de natura temporară a ocupației, o parte din cadrele didactice au decis să continue activitatea de instruire a lucrătorilor medicali, începută la Kislovodsk, și astfel să fie utili patriei aflându-se sub ocupație. În același timp, activitatea Institutului, fără îndoială, trebuia să sprijine moral și să unească studenții și profesorii aflați la Kislovodsk, nu numai din Institutul de Medicină Nr. 1 din Leningrad, ci și din alte institute de medicină. Departamentul Educației a permis continuarea activității. Colectivul l-a nominalizat pe doctorul în științe, profesorul V.A. Shaak, în funcția de director al Institutului, care a fost numit de Departamentul Educației. Iar adjunctul său a devenit profesorul Sh. D. Galustyan. Reprezentanții locali ai autorităților de ocupație nu au acordat inițial prea multă atenție

Institutului, considerându-l probabil neviabil. Un rol oarecare la jucat și originea germană a directorului [47].

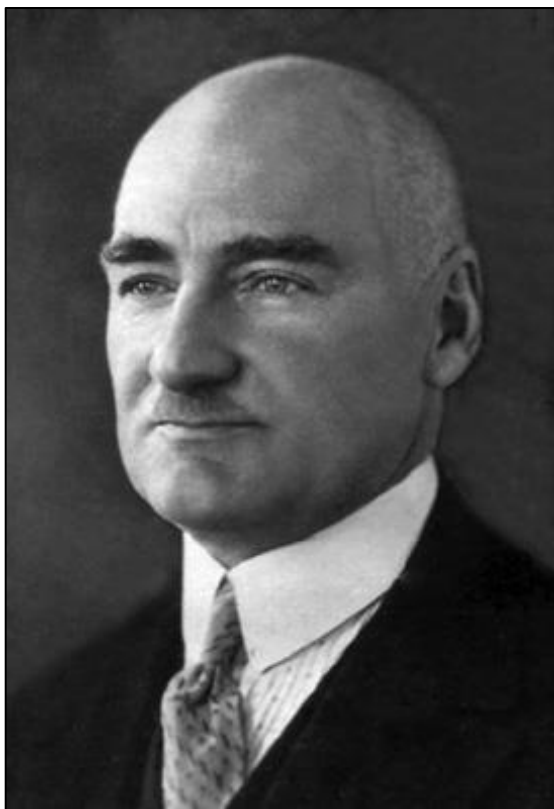

Profesorul Shavarsh Davydovich Galustyan, șef catedră de Histologie a Institutului de Medicină Nr. 1 din Leningrad.

Cei rămași la Kislovodsk au continuat procesul de studiu în regim uzual, desigur corespunzător condițiilor de război. Salariile

erau simbolice. Cu toate acestea, deși fiind înfometați, toți, și corpul didactic și studenții, munceau conștiincios [48].

Conducerea filialei Institutului de Medicină a fost preluată de Prof. Wilhelm Schaack, care s-a aflat în fruntea ei până la retragerea armatei germane [21, 48]. Când armata sovietică s-a retras, W.A. Schaack nu a fost în stare să meargă pe jos prin munți din cauza bolii și a rămas la Kislovodsk. Germanii l-au primit cu brațele deschise și l-au angajat în calitate de medic-consultant.

Profesorul Wilhelm Schaack

Ocupația orașului a durat din august 1942 până în ianuarie 1943.

Paradoxal, dar soldații și ofițerii germani s-au comportat bine cu studenții și personalul institutului. Nimeni nu a avut de suferit, deși aproape fiecare al doilea profesor a fost evreu (Profesorii: S.M. Rubașov, L.A. Rozenier, S.A. Blinkin, F. M. Golub, A.S. Furman și alții). Posibil, că aceasta se explică prin faptul, că la Kislovodsk nu au fost reprezentanți ai Gestapoului sau SS-ului [42].

Renumitul prof. A.L. Myasnikov își amintea, că fiind Internistul principal al flotei militare sovietice, a vizitat Kislovodskul după retragerea armatei germane, în perioada când Institutul de Medicină încă se afla acolo. În memoriile sale el scria, că profesorii și studenții și-au continuat studiile fiind sub ocupația germană. Nemții chiar i-au abonat la reviste medicale germane. Iar când s-au retras, l-au luat cu ei și pe prof. W. Schaack, care era de naționalitate germană. Prof. A.L. Myasnikov, fiind în ospetie la K.O. Penkoslovsky (cândva Myasnikov a învățat la el, când acela era asistent la prof. Popov la Moscova), care s-a refugiat la Kislovodsk din Dnepropetrovsk, a făcut cunoștință cu fiica lui simpatică. La întrebarea, cum s-au comportat cu ea ofițerii germani, ea a răspuns sincer: „O! Ei au fost cavaleri, adevărați Siegfriedzi!”. Îi caracteriza bine pe nemți și simpatica asistentă medicală specializată în dietetică. Ea a avut relații intime cu unul din ei și chiar a recurs la avort. Societatea o condamna cu fermitate, a fost exclusă din Komsomol, dar „nu am observat ca din această cauză ea să piardă din cochetare și starea de spirit vesel”, scria prof. A.L. Myasnikov [37].

Profesorul A.L. Myasnikov

Prof. W. Schaack (1880-1957) a fost un ilustru savant, chirurg și pedagog sovietic. S-a perfecționat în clinicele din Berlin, Viena, Londra, Paris [19]. A scris 142 de lucrări, dar numai puțin peste 80 din ele au fost publicate, printre care lucrări fundamentale precum „Общая хирургия”, „Частная хирургия: Руководство для студентов и врачей”, „Ошибки, опасности и непредвиденные осложнения при лечении хирургических заболеваний”, „Erweiterung der Indikationen zur Lokalanästhesie”, „Zur

Behandlung der essentiellen Thrombopenie mit Milzexstirpation” și altele [12, 13, 38, 41, 49].

Despre ghidul „Частная хирургия”, publicat în mai multe volume, С. Пуринсон scrie în amintirile sale [42] următoarele: „Cartea era foarte interesantă, dar cele mai interesante au fost metamorfozele ce s-au petrecut cu coperta ei. Inițial ea a apărut semnată de 4 autori, chirurghi sovietici renumiți: E.R. Gesse, S.S. Grigolav, V.S. Levit, W.A. Schaack. Iar apoi s-au început transformări uimitoare. Aceasta s-a întâmplat încă înainte de al 2-lea Război Mondial.

În primul rând de pe copertă a dispărut numele neamțului E.R. Gesse. Cauza exactă a dispariției nu se știa. Mergeau zvonuri că fiul său a fost un ofițer în Wehrmachtul german. Se pare că „autoritățile competente” s-au grăbit cu numele lui E.R. Gesse, deoarece nu au putut prezice că se apropie perioada de flirt al lui Stalin cu regimul frățesc al Fuhrerului german Adolf Hitler. Oricum, în toate bibliotecile și librăriile numele lui E.R. Gesse a fost șters minuțios de pe coperta cărții „Частная хирургия”. În prezent se știe, că E.R. Gesse la 29 august 1938 a fost condamnat pe nedrept la moarte fiind învinuit de „spionaj” în favoarea Germaniei, iar la 26 noiembrie 1938 – a fost împușcat [23].

După E.R. Gesse a urmat W.A. Schaack. W.A. Schaack de asemenea a fost neamț. Prima dată el a fost arestat în timpul Marii Terori din 1938, dar eliberat în curând cu ajutorul unor prieteni din conducerea țării. Eliberarea din închisoare pe timpul acela era o raritate.

Al treilea autor șters de pe copertă a fost evreul V.S. Levit. Și rezulta că ghidul „Частная хирургия” a fost scris de S.S.

Grigolav cu un colectiv de autori. Dar cine intra în echipa de autori rămânea o enigmă” [42].

În Caucazul de Nord prof. W.A. Schaack trăia în condiții relativ bune. Doar boala îl deranja. El suferea de tromboflebită venoasă a membrelor inferioare, tratamentul căreia era puțin efectiv.

Grație prof. W. Schaack au supraviețuit și mulți evrei, nefiind trimiși în Germania cu primele eșaloane [48]. Se cunoaște și faptul că prof. W. Schaack îl ascundea la el pe prof. Davidson, în pofida faptului că pentru aceasta putea fi împușcat [40].

Când naziștii sub loviturile Armatei Roșii au început să se retragă spre vest, ei l-au luat și pe prof. W.A. Schaack și l-au dus la Berlin. Cu ce s-a ocupat prof. W.A. Schaack în Germania nu se știe.

După război, grație persistenței extraordinare și curajului, dar și fiind sprijinit de A.V. Vișnevsky, W. Schaack a revenit la Leningrad. Din păcate, nu i s-a permis să lucreze la institutul său natal, căruia W.A. Schaack i-a dedicat mai bine de 30 de ani. Fiind deja la o vârstă înaintată, a condus departamentul de chirurgie a Institutului de Stat de Radiologie din Leningrad (Ленинградский Государственный рентгенологический и радиологический институт) [21; 47].

Oricum, după război, W.A. Schaack a fost arestat și ținut în închisoarea din Leningrad. Mai târziu el a fost eliberat. Rămâne neclar doar faptul arestării repetate a lui W.A. Schaack în 1953, după executarea lui Beria. Un mister de neînțeles. Prof. W. Schaack a fost acuzat sub pretextul că înainte de război a fost implicat în spionaj în favoarea Germaniei, că în timpul războiului a colaborat cu ocupanții, iar când armata germană s-a retras, el ca

„Volksdeutsche" și chirurg bine cunoscut a fost dus la Berlin, unde a operat și civili și soldați răniți. Aceste acțiuni a lui W. Schaack judecata le-a calificat drept acte de trădare a Patriei. La întrebările judecătii cu privire la dreptul moral și legal de a face intervenții chirurgicale într-un spital german, el a răspuns că consideră că aceasta a fost datoria sa de medic în fața pacienților, care nu trebuie să depindă de naționalitatea lor [40].

Deși nu au existat dovezi certe ale vinovăției, W. Schaack a fost condamnat la 25 de ani de închisoare.

Renumitul avocat Benjamin Brill (Бениамин Брилль), care a reușit să salveze mii de cetățeni de acuzații false, s-a adresat la Colegiul Militar al Curții Supreme a URSS, președinte al cărei pe atunci era generalul Ceptov (Чепцов). Colegiul Militar a anulat acuzațiile de implicare în spionaj și trădare de Patrie, dar a recunoscut că, în timp ce W. Schaack s-a aflat la Berlin a efectuat intervenții chirurgicale în spitalele militare, și s-a limitat la detenție pe termen scurt, care deja expirase [40].

Prof. W.A. Schaack a murit de pneumonie în anul 1957. A fost înmormântat la cimitirul Serafimovskoe din Sankt Petersburg [51].

În compartimentul consacrat lui W.A. Schaack din enciclopedia, dar și din multe alte publicații, inclusiv cartea consacrată vieții și activității acestei personalități [39], perioada ce ține de al 2-lea Război mondial lipsește. După cum scrie ironic C. Пуринсон [42]: „Cunoaștem așa chirurg, a fost un chirurg renumit, dar cu ce s-a ocupat în timpul războiului nu știm”. În materialele din Wikipedia consacrate W.A. Schaack, apărute recent, această perioadă din viața profesorului este descrisă doar în câteva propoziții [50].

Filiala din Kislovodsk a Institutului de Medicină din Leningrad și-a prelungit activitatea și după retragerea armatei germane în ianuarie 1943. În acest an au absolvit studenții anului 5. În arhive s-a păstrat lista din 29 medici-absolvenți ai filialei din Kislovodsk [29]. Tot în acest an au fost admiși la anul 1 studenți pentru anul de studiu 1943-1944. În rândul celor admiși și celor ce făceau deja studii erau și viitorii studenți, ordinatori și profesori ai Institutului de Stat de Medicină din or. Chișinău: K.D. Docuceaeva, T.C. Stârikovici, I.A. Kulakova, T.A. Zaharova, V.V. Miscenko, A.C. Scerbakova, N.M. Kolesnikova, R.I. Parșikova, K.P. Efanova, A.S. Sepâh, A.S. Gordeladze, N.V. Maiakova, G.F. Garanina, V.D. Pavliuk și alții [29].

De remarcat, că în primul semestru al anului de studiu 1943-1944, în paralel cu studenții admiși la anul 1 făceau studii studenții semestrului 2, care nu au finisat anul 1 din cauza întreruperii neprevăzute în procesul didactic. Aceste studii paralele s-au prelungit și la Institutul de Stat de Medicină din or. Chișinău până în anul 1948, ce crea dificultăți în procesul didactic [29].

În octombrie 1943, în componența filialei Institutului de Medicină din Leningrad se integrează, de asemenea, profesori și studenți ai Institutului de Pediatrie din Leningrad, refugiați în or. Barnaul [1].

Conferirea statutului de Institut de Medicină

La 26 aprilie 1944, filialei i se conferă statutul de Institut de Medicină din or. Kislovodsk [1]. În același an această instituție de

învățăământ medical superior a început să fie completată cu cadre profesoral-didactice transferate (benevol sau „la recomandarea organelor competente” nu se știe) din alte Institute de Medicină din URSS. Menționez în continuare doar unele din ele.

Dr. habilitat în medicină F.M. Golub (din 1945 - profesor), numit șef de catedră Chirurgie, în trecut - asistent (1932-1938), conferențiar (1938-1941) în clinica de Chirurgie a Institutului de Medicină din Minsk, iar din 1941 până în 1944 - chirurg principal al spitalelor de evacuare din RASS Mordovia. În viața sa a pregătit 32 doctori și 5 doctori habilitați în medicină.

Prof. A.A. Zubkov, numit șef de catedră Fiziologie, anterior a fost șef de catedră Fiziologie la Institutul de Medicină din Perm, dar ținea concomitent și cursul de Fiziologie cu bazele de Anatomie la Institutul de Farmacie, iar prin cumul era și șef catedră de Fiziologie a animalelor din Universitatea din același oraș (Permi). A debutat în activitatea științifică sub conducerea prof. M.Șaternikov, discipolul lui Ivan Secenov. Prof. A.A. Zubkov a fost (în perioada când a activat la Chișinău) coautorul manualului de fiziologie de valoare majoră [18]. La comanda Congresului al 15-lea Internațional de fiziologie a tradus în limba engleză lucrările lui I.M. Secenov ce țin de domeniul psihofiziologiei, a redactat traducerea în engleză ale edițiilor Buletinului biologiei experimentale și medicinei („Бюллетень экспериментальной биологии и медицины”). De menționat că Prof. A.A. Zubkov poseda calități pedagogice și oratorice impresionante.

B.M. Kurțer, numită conferențiar la catedra Fiziopatologie.

Prof. A.P. Lavrentiev, ucenicul renumitului prof. V.P. Vorobiov, autorului atlasului de anatomie după care acest obiect a fost studiat de mai multe generații de studenți. Împreună cu el a

sosit la Kislovodsk și asistentul B.Z. Perlin. Ambii au venit de la Sverdlovsk (actualul Ekaterinburg), unde au activat la catedra de Anatomie a Institutului de Medicină, primul în postura de șef catedră, secundul - asistent la catedră.

Prof. S.M. Rubașov, numit șef de catedră Chirurgie generală. În trecut Prof. S.M. Rubașov a fost șef catedră Chirurgie generală la al 2-lea Institut de Medicină din Leningrad (1934-1941), iar în perioada anilor 1941-1944 - șef de catedră Chirurgie generală a Institutului de Medicină din Novosibirsk, concomitent consultând spitalele de evacuare. Prof. S.M. Rubașov a fost autorul a mai multe manuale și monografii, unul dintre fondatorii chirurgiei toracice din URSS.

Studenti ai Institutului de Medicină. Grupa 4, anul II.
Kislovodsk, Martie 1944.

Acest institut a avut o istorie scurtă, a existat până la sfârșitul lui august 1945, când organele de conducere ale URSS au decis să-l transfere la Chișinău.

Cauzele transferului Institutului de Medicină din Kislovodsk la Chișinău

După cum am menționat deja mai sus, armata germană s-a retras din Kislovodsk în ianuarie 1943, iar în februarie 1943 ea pierde bătălia de la Stalingrad. În memoriile sale prof. A.L. Myasnikov scria despre acea perioadă: „Victoria glorioasă de la Stalingrad a inspirat o credință puternică că în scurt timp războiul se va termina. Starea de spirit era optimistă, toată lumea așteaptă nu numai înfrângerea lui Hitler și instalarea păcii, dar și schimbări – schimbări spre o societate mai liberă și mai democratică. În război a participat solidar întreaga națiune. Oare după război din nou toate vor decurge pe vechi?” [37]. Dar, așteptările au fost zadarnice. Nimic nu s-a schimbat în regimul totalitar al URSS. Ca rezultat, deja în 1943-1944 cinci popoare din Caucazul de Nord, karaciaii, calmîchii, cecenii, ingușii și balcarii au fost supuse deportării etnice totale [45]. Teroarea, represiunile, exilurile, execuțiile au continuat încă mulți ani, până la moartea lui Stalin.

Victime al regimului comunist au fost popoare întregi, oameni care nu purtau nici o vină, atât oameni simpli, cât și personalități de vază, savanți cu renume mondial (inclusiv și doctori), care constituiau mândria societății [43]. Aproape toți prizonierii sovietici care reușeau să evadeze din captivitatea germană, sau care au fost eliberați de armata roșie, riscau să

nimerească în închisorile sovietice sau în lagărele de muncă forțată din care puțini reușeau să iasă în viață. Erau pedepsite cu cruzime și persoanele care au avut nenorocirea să trăiască sub ocupația germană. Consider, că nu a fost o excepție și Institutul de Medicină din Kislovodsk.

Această concepție, conform căreia Institutul de Medicină din Kislovodsk a fost exilat la Chișinău, este împărtășită de mai mulți autori [5; 6; 10; 24; 44]. Istoricul Igor Cașu, fondatorul și directorul Centrului pentru Studierea Totalitarismului de la Universitatea de Stat din Moldova scrie, că „pedeapsa” a fost pentru faptul că profesorii și studenții Institutului de Medicină din Kislovodsk s-au aflat sub ocupație germană în al Doilea Război Mondial, de aceea erau suspectați de colaborare cu inamicul [5].

Un chirurg (a preferat să rămână incognito) care a studiat medicina la Chișinău și a învățat specialitatea la profesorii veniți din Kislovodsk, iar ulterior a emigrat în Germania, descria situația cadrelor didactice după retragerea armatei germane în felul următor: „Au venit ai noștri (armata sovietică. *Nota autorului*). Au spus: „Ah, ați fost sub ocupanți? Și nu ați fost uciși?! Atunci vă pedepsim noi!” După război la nici un profesor nu i-au permis să se întoarcă la Leningrad. Pe toți i-au trimis să lucreze la Chișinău - ca în exil. Profesorii spuneau: „Aici, în exil, a fost Pușkin. Iar noi cu ce suntem mai prejos?” [44].

Această ipoteză este susținută și de alți autori. Profesorii universitari Aurel Danilov și Roman Cosciug scrieau: „Rămîne o enigmă cauza transferului Institutului N 2 de Pediatrie din or. Kislovodsk în or. Chișinău și nu reîntoarcerea logică a sa în or. St.Petersburg, fapt ce necesită un studiu suplimentar. Astfel, această instituție de prestigiu mondial, cu voie sau fără voie, a pășit

pe urmele marelui poet rus A. Pușkin, exilat pe timpuri, tot în Basarabia” [6].

Academicianul Gheorghe Ghidirim, într-un interviu menționează, că Stalin a decis să pedepsească întregul personal al Institutului, pentru că, în opinia sa, sau opinia unora dintre colegii săi, el ar fi colaborat cu naziștii. Și toate pentru că timp de aproximativ o lună Caucazul de Nord, inclusiv Kislovodskul, sa aflat sub ocupația germană, iar personalul didactic al Institutului a continuat activitatea. Toți au fost pedepsiți prin interzicerea întoarcerii la Leningrad. Această „nenorocire” pentru personalul din Institutul de Medicină din Kislovodsk sa transformat într-o „fericire” pentru Moldova, consideră academicianul Gheorghe Ghidirim [24].

Există și părerea că prin transferarea institutului din Kislovodsk la Chișinău au fost atinse două scopuri: au fost pedepsiți „trădătorii”, iar RSSM a obținut cadre medicale de care avea nevoie stringentă [46].

O întrebare logică, firească ar fi următoarea: Dar ce vină poartă în fața puterii sovietice profesorii care au fost transferați la Kislovodsk după retragerea nemților? Și ea are răspuns. Fiecare profesor avea „păcate” în fața sovietelor (desigur din punctul de vedere al statului totalitar). De exemplu prof. A.A. Zubkov provenea din familie nobilă, foarte bogată. Însăși Vladimir Lenin în cartea lui „Развитие капитализма в России” a numit familia Zubkov, de rând cu Morozov și alții exemplu de promotori al capitalismului în Rusia.

Mama prof. A.A. Zubkov, cu numele de fată Mery Cornelia Frykberg (după căsătorie Mery Vasilievna Zubkova), de naționalitate suedeză, după Revoluția Bolșevică din Octombrie a emigrat în Suedia, unde a trăit bine până la moarte.

În timp ce prof. A.A. Zubkov a fost un savant de talie internațională, fratele lui Alexandru a fost un mare aventurier, cunoscut în multe țări din Europa. După mai multe peripeții în Suedia și alte țări europene, la vârsta de 26 de ani s-a căsătorit cu sora mai mică a lui Wilhelm al II-lea (ultimul împărat al Germaniei) prințesa Victoria, care împlinise 62 de ani. Ulterior, nu fără aportul soțului său ea a sărăcit, iar Alexandru Zubkov a fost expulzat din Germania.

Istoria interesantă a familiei Zubkov (sau Zoubkoffs, cum o transcrie fiul lui Igori) poate fi citită în memoriile lui Igori Zubkov-Jordan, fiul prof. A.A. Zubkov, intitulată „Зубковы: 250 лет купечества, учености и авантюризма” [26]. Aventurile lui Alexandru Zubkov sunt descrise și în cartea lui Игорь Мухомов „100 великих авантюристов” [36].

Palatul familiei Zubkov în prezent.

În interiorul Palatului familiei Zubkov.
A doua jumătate a secolului XIX.

Prof. A.A. Zubkov cu a 3-ea soție Lidia la Kislovodsk, 1945.
Tineri însoarăți.

Căsătoria prințesei Victoria cu Alexandru Zubkov.

„Păcatele” profesorului S.M. Rubașov au constat în faptul că soția lui a absolvit la timpul ei facultatea juridică a Universității Sorbona din Paris [27].

Consider, că cele menționate mai sus, dar și alte evenimente pe care nu le cunoaștem, nu au fost pe placul statului totalitar.

Pe lângă aceasta, toți profesorii sosiți la Kislovodsk după retragerea armatei germane au colaborat cu cei ce au activat în timpul ocupației. Și asta tot era pe atunci un motiv pentru a fi pedepsiți.

Transferul Institutului de Medicină din Kislovodsk la Chișinău

La începutul lunii septembrie 1945 s-a început pregătirea intensă a transferării institutului la Chișinău. Cadrul profesoral-didactic a fost rechemat urgent din concediu. Dirija cu organizarea transferului directorul adjunct responsabil de gospodăria institutului, șeful catedrei Pregătire militară, colonelul în rezervă A.D. Laptev, care a fost numit și șef al trenului.

Din Kislovodsk au fost transferați la Chișinău profesorii și studenții anilor II-V, laboratoarele, o parte din dotarea tehnico-materială a institutului și biblioteca (inclusiv colecția de carte veche și rară a doctorului Richard Koch, care însumează peste 2600 de exemplare din domeniile: științe medicale, filozofie, istorie, religie, literatură universală, artă etc., în diverse limbi: germană, franceză, latină, greacă, etc.) [1; 8, 17]. Studenților admiși la anul 1 de studiu li s-a propus să fie transferați la alte instituții de învățământ

superior. Doar 20 din ei au fost angajați la catedre în posturi de laborant și asistent de laborator, cu condiția că în paralel își vor continua studiile. Trenul pornit din Kislovodsk s-a aflat în drum 10 zile [22].

La 20 octombrie 1945, dis de dimineață, trenul format din vagoane de pasageri și de marfă a intrat în gara Visterniceni din Chișinău. În jur era liniște. Se auzea doar sunetul clopotului unei mici biserici de pe un deal din apropiere, ce era neobișnuit pentru urechile oamenilor cu educație sovietică [46].

Cei sosiți au fost întâlniți pe peron de Ipatie Sorocean și încă câteva persoane care-l însoțeau. După cum își aminteau participanții la acel eveniment, „trenul a fost întâmpinat de un bărbat înalt, chipeș, puțin gârbovit, greoi, în uniformă de ofițer”. El i-a salutat pe cei sosiți, cu majoritatea dintre care era deja cunoscut din Kislovodsk, unde fusese în septembrie 1945, având misiunea de transfer a institutului [14].

Responsabilă pentru crearea condițiilor de cazare a personalului didactic și a studenților sosiți din Kislovodsk, dar și pentru amplasarea lor în câmpul de muncă și de studii a fost comisia în componența Vicecomisarilor Poporului pentru Ocrotirea Sănătății N.N. Ejov (președinte), M.I. Ghehtman și S.L. Balakin, viitorului director al Institutului de Medicină din Chișinău I.H. Sorocean, președintelui Comitetului republican al Sindicatelor lucrătorilor medicali S.I. Burkov, reprezentanților pentru RSSM al Biroului Organizatoric al Comitetului Central al Partidului Comunist (bolșevic) Unional, reprezentanților Comitetului Central al Partidului Comunist (bolșevic) din RSSM și ai Sovnarkomului RSSM [4; 32]. Dar, *de facto*, partea leului al lucrului organizatoric a fost făcută de

Ipatie Sorocean, un om cu fața deschisă și luminată de un zâmbet binevoitor.

Ipatie Sorocean, primul director
al Institutului de Medicină din Chișinău.

Ipatie Sorocean, pe atunci vicecomisar al Poporului pentru Ocrotirea Sănătății din RSSM (din anul 1944), a fost primul director

al Institutului de Stat de Medicină din Chișinău. Despre el se știe prea puțin, deși a avut merite foarte mari. Pentru grija părintească față de tineretul studios studenții îl numeau cu drag „Papașa Sorocean” (Din limba rusă se traduce Tăticu Sorocean. *Nota autorului*) [9,15]. Cu toate acestea în anul 1948 a fost destituit din funcție fiind suspectat și învinuit de naționalism, „doar numai de aceea că, chipurile, ținea prea mult la studenții moldoveni, că le repartiza acestora, pe foamea cea cumplită, mai multe cartele pentru hrană, adică pentru pâine și puțină untură de pește. În procesele verbale de la ședința biroului Comitetului Central al Partidului Comunist din RSSM au scris cu totul alta – că nu a indicat în autobiografie adevărul despre taică-său, considerat chiabur, om care ar fi exploatat aspru țăranii. Un oarecare Efremov, reprezentantul Moscovei în conducerea RSSM, a cerut să fie dat afară din rector, din partid, ba chiar să fie și judecat. Să ajungă rector un fecior de culac, era mare catastrofă pentru regimul de atunci. Taică său, Cristofor Sorocean, de neam transilvănean, era fierarul satului o viață, făcea roți, dricuri la căruți, mai meșterea și câte o brișcă, dar n-a exploatat pe nimeni. "O fi potcovit vreun cal nemțesc pe vremea războiului, mai știi" – scria prof. Constantin Țâbârnă despre Ipatie Sorocean [15].

Printre primii profesori sosiți la Chișinău au fost F. Agheichenko (morfopatolog), S. Blinkin (microbiolog), M. Borzov (dermatovenerolog), V. Cecurin (otorinolaringolog), A. Furman (internist, semiolog), F. Golub (chirurgi), N. Kornetov (internist), I. Kurlov (oftalmolog), N. Kuznețov (histolog), A. Lavrentiev (specialist în anatomie), A. Livov (chirurg), A. Molohov (psihiatru), L. Rozenier (infecționist), S. Rubașov (chirurg), B. Șarapov (neurolog), V. Stârikovici (pediatru), A. Zubkov (fiziolog) etc.

F. Agheicenko

S. Blinkin

M. Borzov

V. Cecurin

A. Furman

F. Golub

N. Kornetov

I. Kurlov

N. Kuznetsov

A. Lavrentiev

A. Livov

A. Molohov

L. Rozenier

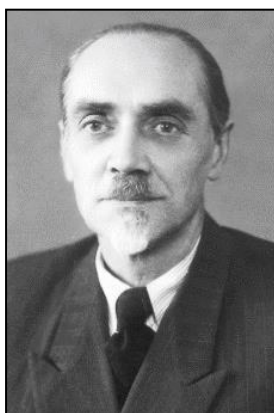
S. Rubaşov

B. Şarapov

V. Stârikovici

A. Zubkov

Prof. C. Matcovschi, care și-a făcut studiile la Institutul de Medicină din or. Chișinău în primii ani după al 2-lea Război Mondial și a cunoscut profesorii sosiți din Kislovodsk, scrie în amintirile sale despre arta pedagogică a lor următoarele: „Prelegerile lui A.P. Lavrentiev la Anatomia Omului, această „știință moartă”, erau presărate de glume spuse la locul potrivit care înviorau auditoriul. Pentru a-l asculta pe Savelie M. Rubașov, veneau studenți și de la alte instituții superioare de învățământ. Mi s-a întipărit în memorie lecția publică intitulată „Greșelile mele de chirurg” (Ați auzit mulți profesori sa vorbeasca public despre greșelile profesionale proprii? *Nota autorului*). Nicolae A. Harauzov își impresiona auditoriul cu experiențele iscusite realizate pe animale, care demonstau acțiunea medicamentelor. Prelegerile lui Alexei N. Molohov la Psihiatrie erau audiate și de studenți de la facultățile Psihologie, Istorie ș.a. Dânsul parcă te introducea în adâncurile rațiunii” [9].

Fiind ucenicul profesorului A. Zubkov, prof. C. Matcovschi l-a cunoscut foarte bine. Des era invitat la el acasă pentru a discuta despre mersul lucrului asupra tezei de doctor în medicină (prof. A. Zubkov a fost conducătorul științific al lui C. Matcovschi). Dar ei nu se limitau la tematica medicală, prof. A. Zubkov fiind un mare intelectual, pedagog talentat, de o educație perfectă, lipsit de dogmatism politic, poliglot (zilnic asculta știrile BBC în engleză spunând că primește o deosebită plăcere de la frumusețea acestei limbi vorbite de englezi).

Despre poziția civică și verticalitatea prof. A. Zubkov citim în amintirile prof. C. Matcovschi următoarele: „E lesne de înțeles șocul simțit de noi când T.D. Lâsenko, în raportul său „Despre situația din știința biologică”, din august 1948, declara metodologia științifică greșită, punea sub semnul întrebării toate cunoștințele

acumulate de omenire în perioadele precedente. Lovitura cea mai puternică a suportat-o atunci genetica, declarată pseudoștiință, iar marii ei fondatori (Mendel, Morgan, Weissmann) - etichetați șarlatani. Era clar că știința sovietică intra într-un impas din care va ieși cu greu. Să-ți expui părerea era periculos. Să ne amintim de martirul Nicolae Vavilov care promova genetica în URSS, dispărut în 1943. Și, totuși, în asemenea condiții, Anatolie Zubkov a avut curajul să demonstreze, într-o lucrare pregătită pentru publicare, că teoriile lui T.D. Lâsenko aduc grave prejudicii științei. Revista Voprosâ Filosofii îi răspundea aproximativ așa: „Articolul Dvs. nu corespunde profilului nostru.” Alte reviste formulau același răspuns. În cele din urmă, A. Zubkov a fost invitat de un înalt demnitar care i-a zis: „Tovarășe profesor, astâmpărați-vă!”

Au trecut ani. După cum se știe, cultul lui T.D. Lâsenko a fost spulberat. Mai apoi, același înalt demnitar îl invită pe profesorul A. Zubkov, îl întâlnește de data aceasta cu mare fast și-i zice: „Îmi amintesc, cândva ați scris un articol extraordinar despre T.D. Lâsenko. Aduceți-l să-l publicăm!” Și A. Zubkov, drept răspuns: „Vulturului căzut nu i se scot ochii. Atunci, când Lâsenko era la putere, ar fi fost un act de curaj. Acum însă este unul josnic!” Acest episod caracterizează civismul profesorilor noștri” [9].

Ajunși la Chișinău, studenții au fost cazați în clădirea cu Nr. 137 de pe strada Kiev (actuala stradă 31 August 1989), care a devenit cămin studentesc, iar profesorii – într-un bloc de pe strada Pirogov (actuala stradă Mihail Kogălniceanu), unde ulterior mulți ani s-a aflat Dispensarul Oncologic [16].

Pentru institut au fost repartizate clădirile fostului spital militar de la sfârșitul bulevardului Lenin (actualul bulevard Ștefan cel Mare și Sfânt, 165), unde și în prezent se află blocul central al

USMF „Nicolae Testemițanu”. (Ele au fost construite la inițiativa și sub conducerea nemijlocită a eminentului medic Toma Ciorbă. Proiectarea a fost oferită lui M.C. Cecherul-Cușci, care a alcătuit planurile, calculele devizului și a asigurat supravegherea proiectului. Construcția s-a terminat în 1905. Este monument de arhitectură și istorie).

La Chișinău institutul și-a început activitatea cu o singură facultate – cea de medicină – în frunte cu decanul Mihail Borzov, care includea 33 de catedre cu un potențial intelectual constituit din 20 de doctori habilitați, 23 de doctori în știință și din cca 1000 de studenți [1].

Astfel, noua instituție de învățământ superior din Moldova a moștenit vechile și frumoasele tradiții didactice, științifice și medicale ale câtorva din cele mai valoroase școli medicale din Rusia [1], care activau după modelul școlilor medicale Germane.

Încheiere

„Nimeni nu este uitat și nimic nu se uită!” Cu toții, probabil, am auzit – atât în perioada sovietică, cât și astăzi – aceste cuvinte mari, rostite uneori cu sens, alteori mecanic, devenite adesea epigraf. Eufrosinia Kersnovskaia, o basarabeancă care a supraviețuit timp de 12 ani calvarului din lagărele GULAG-ului (Sistem concentraționar și represiv în URSS), scria cu amărăciune în memoriile sale [30]: „Din păcate, toți sunt uitați și totul se uită... Oamenii de vârsta mea își amintesc cum se falsificau evenimentele, destinele, faptele și realitatea. Dar tăceau. Așa se simțeau mai liniștiți și mai siguri. Încă câțiva ani și noi, martorii revoluției, ai NEP-ului (abreviere din limba rusă: „НЭП, Новая

экономическая политика, Novaia Economicescaia Politika" ce însemna Noua Politică Economică. *Nota autorului*), ai colectivizării și ai terorii staliniste, vom muri, și nu va mai avea cine să spună: „Nu! Nu a fost așa!” [30].

Trebuie să recunoaștem, că mașina de propagandă sovietică, de falsificare a istoriei, de „spălare a minților” cetățenilor, de deznaționalizare, de mancurtizare a fost una perfectă. Noi și în prezent nu cunoaștem istoria noastră veridică.

În romanul lui George Orwell [11] „O mie nouă sute optzeci și patru” întâlnim una dintre frazele cheie ale cărții – una dintre ideile care fundamentează teoria autorului cu privire la puterea extraordinară a regimurilor totalitare:

„Cine controlează trecutul controlează viitorul.

Cine controlează prezentul controlează trecutul”.

În actuala lucrare am făcut o tentativă de a restabili o filă pierdută din preistoria USMF „Nicolae Testemițanu”, și anume de a descrie istoria scurtă a Institutului de Medicină din Kislovodsk și cauzele exilării lui la Chișinău.

Dar, am reușit puțin. Materiale veridice despre acea perioadă sunt foarte puține, multe din ele fiind pierdute sau secretizate. Spre exemplu, manuscrisul memoriilor renumitului profesor A.L. Myasnikov, pe care el l-a finisat în 1965, cu puțin timp înainte de moartea sa, a fost confiscat și păstrat în arhivele secrete. Doar peste mai mult de 40 de ani el a fost întors nepotului profesorului, care l-a publicat în formă de carte cu titlul „L-am tratat pe Stalin: din arhivele secrete ale URSS” („Я лечил Сталина: из секретных архивов СССР”) [33].

Dar câte documente încă se mai păstrează în arhivele secrete sau sunt pierdute? N-am izbutit nici măcar să aflu prenumele (știu doar numele, Andreev) directorului Institutului de Medicină din Kislovodsk, care a condus această instituție de învățământ superior după plecarea prof. Wilhelm Schaack și până la sfârșitul lui august 1945.

Consider că sunt necesare noi studii pentru a ne extinde cunoștințele despre preistoria USMF „Nicolae Testemițanu”.

Bibliografie

1. Ababii I. 60 de ani ai învățământului medical superior din Republica Moldova. *Buletinul Academiei de Științe a Moldovei*, 2005; Nr. 2: 5-19.
2. Ababii I., Prisăcaru V. Știința și inovarea – fundamentul medicinei moderne. *Intellectus*, 2005: Nr. 3: 5-12.
3. Asediul Leningradului. [Citat 09.01.2014]. Disponibil pe Internet la adresa: http://ro.wikipedia.org/wiki/Asediul_Leningradului
4. Baciuc Gh. Profesorii universitari, absolvenți ai USMF „Nicolae Testemițanu”. Chișinău (Tipogr. Reclama, 2012 – 296 p. ISBN 978-9975-4337-9-2).
5. Cașu I. ARHIVELE COMUNISMULUI. Nicolae Testemițanu a fost destituit pentru naționalism (I). *Adevărul*, 1 decembrie 2011. [Citat 02.02.2015]. Disponibil pe Internet la adresa: adevarul.ro/moldova/politica/arhivele-comunismului-nicolae-testemitanu-fost-destituit-nationalism-i-1_50ad968a7c42d5a66397c346/index.html
6. Danilov A., Cosciug R. Școala terapeutică postbelică din Republica Moldova la cei 50 ani. Materialele conferinței științifice anuale consacrate semicentenarului universității. 19-20 octombrie 1995 / Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie "Nicolae Testemițanu". Chișinău, 1995, p. 31-33.
7. Danilov A. Blocada Leningradului (1941-1944). Cronica celui mai înfiorător asediu din istoria umanității. [Citat 09.01.2014]. Disponibil pe Internet la adresa: http://www.historia.ro/exclusiv_web/general/articol/blocada-leningradului-1941-1944
8. Karnaeva L., Șoroc N., Stepanov A. Colecția de carte veche și rară Koch a Bibliotecii Științifice Medicale a USMF “Nicolae Testemițanu”. Documente patrimoniale de proveniență străină

- păstrate în Republica Moldova. *Revistă de Etnografie, Științele Naturii și Muzeologie*, 2014; Vol. 21 (34): 220-224.
9. Matcovschi C. Alma Mater studiorum medicorum Moldaviae. *Curierul medical*, 2005; Nr. 5 (287): 19-20.
 10. Matcovschi S. A little known page from the “prehistory” of the “Nicolae Testemitanu” State University of Medicine and Pharmacy. În: 48th Congress of the International Society for the History of Medicine Iași – Romania, September 15-18, 2022. Abstract Book. *The Medical-Surgical Journal - Revista Medico-Chirurgicala*, 2022; Volume 126, Number 3, Suppl. 1, P. 97. ISSN: 0048-7848
 11. Orwell G. O mie nouă sute optzeci și patru. Iași, Polirom, 2002.
 12. Schaack W. Erweiterung der Indikationen zur Lokalanästhesie. *Deutsche Zeitschrift für Chirurgie*, September 1925, Volume 193, Issue 1-2, pp 9-20.
 13. Schaack W. Zur Behandlung der essentiellen Thrombopenie mit Milzexstirpation. *Deutsche Zeitschrift für Chirurgie*, May 1927, Volume 203-204, Issue 1-6, pp 62-70.
 14. Ștemberg M. O pleiadă de glorie : Rectorii Universității de Stat de Medicină și Farmacie "Nicolae Testemițanu" (Schیțe biografice). – Chișinău: „Tipografia Reclama” S.A., 2009. – 84 p.
 15. Țăbărnă C. Om cu literă mare. [Citat 02.02.2015]. Disponibil pe Internet la adresa: <http://www.testemitanu.info/Tabarna.php>
 16. Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie “Nicolae Testemițanu” la 60 de ani. — Ch.: CEP “Medicina”, 2005. — 448 p.
 17. Xenofontov I.V, Prisac L. Cercetarea științifică la Institutul de Stat de Medicină din Chișinău (1945–1990). *Akademios* 2020; 2: 103-113.

18. Бабский Е. Б., Зубков А. А., Косицкий Г. И., Ходоров Б. И. Физиология человека / Под ред. академика АН УССР Е.Б. Бабского. - 2-е изд., переработанное. - Медицина, 1972
19. Вабалайте К.В. Эволюция хирургического лечения больных тиреоидной патологией в России (1804 – 2011). Дисс. канд. мед. наук. Санкт-Петербург, 2014. - 215 с.
20. Вайсман Ю., Ромм Элла. История одной жизни: 2 части. Lulu Press, Incorporated, 2013, 102 с. ISBN 1304142183, 9781304142184
21. Вильгельм Адольфович Шаак. [Citat 02.01.2015]. Disponibil pe Internet la adresa: <http://www.facultet.narod.ru/shaak.htm>
22. Винченко Г.В. 60-летие кафедры анатомии человека и пути ее становления. *Curierul Medical*, 2005; Nr. 5: 25-30.
23. Гессе, Эрик Романович. Материал из Википедии — свободной энциклопедии. [Citat 17.01.2015]. Disponibil pe Internet la adresa: [https://ru.wikipedia.org/wiki/Гессе, Эрик Романович](https://ru.wikipedia.org/wiki/Гессе,_Эрик_Романович)
24. ГУМФ им. Н. Тестемичану – 70 лет! Поздравляем с юбилеем! [Citat 08.01.2017]. Disponibil pe Internet la adresa: http://medportal.md/detail_news.php?detail_news=1399&id=1399
25. День Рождения СПбГМУ! [Citat 02.01.2015]. Disponibil pe Internet la adresa: <http://www.spbgmu.ru/main.php?s=J3q3500439>
26. Зубков-Жордан Игорь. „Зубковы: 250 лет купечества, учености и авантюризма”. [Citat 29.01.2017]. Disponibil pe Internet la adresa: <https://sites.google.com/site/zoubkoffs/>
27. Ионкис Г. Утраченный воздух. Санкт-Петербург: Алетейя, 2014.
28. Карташев А.В. Работа высших учебных заведений на Ставрополье в период Великой Отечественной войны. *Гуманитарные и юридические исследования. Научно-*

теоретический журнал. 2016, № 2, с. 73-80. ISSN 2409-1030

29. Кердиваренко Н. Alma mater - первое десятилетие. *Curierul Medical*, 2005; Nr. 5: 11-18.
30. Керсновская Е. А. «Сколько стоит человек». – в 6 томах, Москва, ООО «Можайск-ТЕРРА», 2000 – 2001.
31. Кисловодск. Материал из Википедии – свободной энциклопедии. [Citat 17.01.2015]. Disponibil pe Internet la adresa:
<http://ru.wikipedia.org/w/index.php?title=Кисловодск&oldid=67649575>
32. Кишиневский государственный медицинский институт / Сост.: Тестемицану Н.А., Зорькин А.А., Попушой Е.П., Ецко К.П., Иокса В.А.: отв. ред. акад. АН МССРпроф. А.М. Лазарев. Кишинев: Штиинца, 1984. – 320 с.
33. Копылова В. Управлял государством, в сущности, больной человек. Записки врача Сталина опубликованы спустя полвека. МК, 20 апреля 2011. [Citat 08.12.2015]. Disponibil pe Internet la adresa:
<http://www.mk.ru/politics/russia/article/2011/04/20/582874-upravlyal-gosudarstvom-v-suschnosti-bolnoy-chelovek.html>
34. Лузин С. Светлы ваши души и белые одежды. 26.08.2015. [Citat 10.04.2017]. Disponibil pe Internet la adresa:
http://www.kislovodsk-gazeta.ru/modules.php?name=News&file=print&news_id=3325
35. Лузин С.С., Горбунова З.И. Работа эвакогоспиталей Кисловодска в годы Великой Отечественной войны. В кн.: Исторический опыт медицины в годы Великой Отечественной войны 1941–1945 гг. «ЧЕЛОВЕК И ВОЙНА – ГЛАЗАМИ ВРАЧА». Материалы XI Всероссийской

- конференции с международным участием. – М.: МГМСУ, 2015. – с. 62-64.
36. Муромов И. 100 великих авантюристов. 1999. – 608 с.
37. Мясников А. Л. Я лечил Сталина: из секретных архивов СССР / А. Л. Мясников с участием Е. И. Чазова – М.: Эксмо, 2011. – 448 с., 5000 экз. ISBN 978-5-699-48731-8.
38. Общая хирургия: Руководство для врачей и студентов : в 2-х тт. / Под ред. Э. Р. Гессе, С. С. Гирголава, В. А. Шаак. – М.; Л.: Гос. изд-во, 1928.
39. Околов В.Л. В.А. Шаак (1880 - 1957). М: Медицина, 1984. - 56 с.
40. Онуфриенко Л. Три озарения адвоката Бриля: Дело Шаака. *Адвокатский Петербург*, 2004; № 10 (24): С. 2-3.
41. Ошибки, опасности и непредвиденные осложнения при лечении хирургических заболеваний. Руководство для врачей в 4-х томах. / Под ред. Э.Р.Гессе, С.С.Гирголава, В.А.Шаака. Л.: Биомедгиз, 1936-1937.
42. Пуринсон С.Бкс, какс, кольм. [Citat 08.12.2015]. Disponibil pe Internet la adresa: http://atss.brinkster.net/Noosphere/Ru/Magazine/Default.asp?file=20060615_Purinson.htm
43. Рапопорт Я.Л. На рубеже двух эпох. Дело врачей 1953 года. М.: Книга, 1988 – 271 с.
44. Ройтблат Б. Доктор Инкогнито. [Citat 09.01.2014]. Disponibil pe Internet la adresa: http://world.lib.ru/r/rojtblat_b/06_dr_inkognito.shtml
45. Сабанчиев Х.-М. Сталинские депортации народов Северного Кавказа в 1943-1944 гг. К 70-летию депортации. *Литературный Кавказ*, 2014; № 4 (28): 2.
46. Френкель (Мякушева) Н.Г. История одного курса: мы выпускники КГМИ 1950 года. Филадельфия: Memories, 2000. 236 с.

47. Хроники эвакуации 1 ЛМИ. Ленинград – Кисловодск – Красноярск. [Citat 29.06.2025]. Disponibil pe Internet la adresa: <https://evakuatsiya.tilda.ws/>
48. Цвиленева В. Праведник мира. Рассказ Варвары Алексеевны Цвиленовой, Праведника мира, о спасении еврейских детей во время оккупации города Кисловодска немцами в 1942 году. *Сетевой журнал „Заметки по Еврейской Истории“*, 2012; Nr. 2(149). [Citat 08.12.2014]. Disponibil pe Internet la adresa: <http://berkovich-zametki.com/2012/Zametki/Nomer2/Cvilenev1.php>
49. Частная хирургия : Руководство для студентов и врачей: В 3 томах. / Под ред. Э. Р. Гессе, С. С. Гирголава, В. С. Левита и В. А. Шаака. – М.; Л.: Биомедгиз, 1937-1938.
50. Шаак, Вильгельм Адольфович. Материал из Википедии — свободной энциклопедии. [Citat 17.01.2015]. Disponibil pe Internet la adresa: [https://ru.wikipedia.org/wiki/Шаак, Вильгельм Адольфович](https://ru.wikipedia.org/wiki/Шаак,_Вильгельм_Адольфович)
51. Шаак Вильгельм Адольфович. сайт «Пантеон России». [Citat 14.07.2025]. Disponibil pe Internet la adresa: <https://ruspanteon.ru/shaak-vilgelm-adolfovich/>

Anexe

Домладная записка .

Распоряжением Правительства 8-го апреля 1942 года были эвакуированы в г. Кисловодск почти полностью профессорско-преподавательский состав и студенты первых двух курсов 1-го Ленинградского Медицинского Института и частично 3-го курса, а также ряд профессоров-аспирантов. В Кисловодск эшелон прибыл 3-го мая.

После непродолжительного отдыха и поправки здоровья Институт получил предложение со стороны местных и краевых организаций продолжать свою деятельность в г. Кисловодске, что полностью соответствовало желаниям профессоров, преподавателей и студентов вести свою необходимую для нашей родины работу.

Такое решение было санкционировано в июле месяце Зам. Наркома здравоохранения при личном посещении г. Кисловодска. В дальнейшем Край - здравом был разрешен прием на 1-ый курс. В июне месяце начались занятия - сначала на открытых курсах, 4-м и 5-м, в состав которых входили как отдельные студенты, эвакуированные с 1-м Ленинградским Медицинским Институтом, так, главным образом, и студенты других ВУЗ'ов, оговоренные, в силу военных обстоятельств, от своих Институты.

В июле месяце занятия начались на 3-м курсе. Первые же два курса, вместе с некоторыми из преподавателей, были отправлены на уборку урожая.

При отходе частей Красной Армии из Кисловодска часть профессоров, преподавателей, а также студентов не смогла эвакуироваться вместе с директором Института, профессором Н.И. Зверевым, по причине болезни, старости или болезни. Часть же студентов, профессоров и преподавателей находилась в эти дни вне Кисловодска, в районах.

С первого же дня оккупации для всех нас была ясна необходимость продолжать начатое в Кисловодске дело подготовки нужных родине медицинских работников, а вместе с тем и сохранения кадров профессорско-преподавательского состава.

Разрешение на продолжение занятий удалось получить, призвав свое название "Петербургского Медицинского Института в г. Кисловодске". Директором филиала был назначен так называемый "Отделом просвещения" выдвинутый нашим коллективом заслуженный деятель науки, профессор Е.А. Шаак.

К 1 февраля с.г. состав студентов по курсам следующий: 1 - 345; П - 43; Ш - 75; IV - 51; V - 21. Из них из Ленинграда эвакуировано - 131; из Ростова, Ворошиловска, Армавира, Харькова и т.д. - 73 чел.; таким образом, Институт объединил вокруг себя частично профессоров и преподавателей, а также и студентов других ВУЗ'ов.

Кафедры были замещены следующими лицами:

1. доцент Мильцев, А.И.	и.о. зав. кафедрой анатомии .
2. Доктор химических наук, профессор Трифонов, Н.А.	и.о. зав. кафедрой общей химии и коллоидной химии .
3. Доктор биологических наук, профессор Трифонов, А.П.	и.о. зав. кафедрой биологии .

Raportul profesorului Sh.D. Galustyan despre evacuarea la Kislovodsk

Докладная записка .

Эвакуированный из Ленинграда коллектив студентов, профессоров и преподавателей 1-го Ленинградского Медицинского Института прибыл в Кисловодск одним из последних эшелонов в начале мая 1942 года в довольно тяжелом состоянии. Часть сотрудников и студентов из эшелона была помещена непосредственно в больницы, где некоторые находились почти до оккупации / ассистент Осипов, Н.С., студент Рейнгольд, мать ассистента Цвилленовой, В.А. и друг. / ; другие чувствовали себя долгое время очень слабыми после перенесенного тяжелого голода / боли в суставах, авитаминоза, плохая работа мышц конечностей, длительно незаживающие раны и т.д. /. Многие прибыли со стариками и детьми, среди которых было особенно много слабых. Несмотря на большое внимание со стороны местных организаций / специальная столовая повышенного типа / , восстановление сил происходило медленно. Однако, несмотря на общую физическую слабость, коллектив с большим нетерпением ждал приобщения к полезному труду, так необходимому отечеству в тяжелое военное время. Эти устремления нашли свое выражение в трех основных направлениях. Во-первых, Институт стремился возобновить учебную работу. Вопреки довольно настойчивым советам центральных органов отдыхать, коллектив добился разрешения возобновить учебную работу, и уже в середине июня начались занятия на I и II курсах, причем к учебе были привлечены оторванные от своих ВУЗ'ов студенты других Институты, а в июле начал работу и III курс. Затем, большая часть студентов и профессорско-преподавательского состава была привлечена к работе в госпиталях, причем некоторые госпитали были почти полностью укомплектованы сотрудниками и студентами нашего Института / например: "Пикет" /. Наконец, значительная группа работников Института и студентов / свыше 150 / была направлена на работу на полях Ставрополья. Паспорта у направленных на с.х. работы были оформлены и сданы в Горисполком.

Тревожные настроения, возникавшие в конце июля и начале августа, под влиянием доходивших с фронта вестей, рассеивались городскими организациями, и еще 4-го августа, утром директору Института предложено было спокойно продолжать работу и заканчивать приемку переданного Институту помещения сан. "Известия". На 5-е августа было назначено

Репортul profesorului Sh.D. Galustyan. 1943

ПОСТАНОВЛЕНИЕ № 628

**СОВЕТА НАРОДНЫХ КОМИССАРОВ МОЛДАВСКОЙ ССР и Бюро
ЦК КП /У/ Молдавия**

2 июля 1945 года.

Гор. Кишинев.

**Об организации Кишиневского Государствен-
ного Медицинского Института.**

В целях подготовки кадров из коренного населения Молдавской ССР, а также укрепления органов здравоохранения и улучшения обслуживания населения в республике, Совет Народных Комиссаров Молдавской ССР и Бюро ЦК КП/У/ Молдавия:

1. Просить Совет Народных Комиссаров Союза ССР пере-
вести в гор. Кишинев Кисловодский Государственный Медицинский
институт Наркомздрава Союза со всем профессорско-преподаватель-
ским составом и студентами второго, третьего, четвертого и
пятого курсов, научным и учебным оборудованием, реорганизовав
его в Кишиневский Государственный Медицинский институт.

2. Для размещения теоретических кафедр института
передать Медицинскому институту корпус по Мотилевской угол,
Лимантовской улицы № 51, занимаемый республиканской Советской
партийной школой, и дом по Киевской угол Островской, занимае-
мый 4-й школой.

3. Для организации клинических кафедр предложить Нарком
здраву Молдавской ССР заарендовать за Медицинским институтом 1 и
4-ю больницы и поликлиники города Кишинева.

4. Для размещения студентов передать Кишиневскому
Медицинскому институту здания, занимаемые школой Медицины, ор-
ганизован в этих зданиях общежития на 500 студентов.

5. Для размещения профессорско-преподавательского
состава, передать Медицинскому институту следующие здания:

Здание по улице Леоновой № 110, занимаемое управле-
нием строительства НКВД, на 12 квартир;

Обособик по Киевской улице № 104, занимаемый трестом
Кисловошь, на 3 квартиры;

Обособик по Числовой улице № 13, занимаемый Гидрометеос-
лужбой, на 3 квартиры;

Обособик по Числовой улице № 33, занимаемый Авиационным.

6. Создать председателя Кишиневского Горсовета тов. ВИЗНТИЙ к 15 июля с/г представить в Совнарком Молдавской ССР предложения по размещению организации и учреждений, здания которых передаются институту.

7. Предложить Наркомату Гражданского жилищного строительства Молдавской ССР /тов.СЕНДЫНСКОМУ / к 1-му сентября восстановить дом по Миданской № 5 на 6 квартир, передав его после восстановления Медицинскому институту под квартиры профессорам и преподавателям.

8. Предложить Наркомлесу /тов.ОЛЕШНИК / к 1-му сентября изготовить для Медицинского института 100 столов и 300 стульев.

9. Просить Совнарком Союза ССР содержать Кишиневским Государственным Медицинским Институт на Союзном бюджете, подчинив его Наркомздраву Союза ССР.

Зам.Председателя Совета Народных
Комиссаров Молдавской ССР

М.П.

Г.ЛАЗАРОВ

Секретарь ЦК КП(б)
Молдавии

А.КАШЫКОВ

В е р н о : подпись

В о р н о :

Копия с оригинала

П Р И К А З

ПО ВСЕСОЮЗНОМУ КОМИТЕТУ ПО ДЕЛАМ ВЫСШЕЙ ШКОЛЫ ПРИ СНК СССР
И
НАРОДНОМУ КОМИССАРИАТУ ЗДРАВООХРАНЕНИЯ СССР

№ 427/699

гор. Москва .

31 августа 1945 г.

О переводе Кисловодского Медицинского Института Наркомздрава СССР в г. Кишинев и переименовании его в Кишиневский Медицинский Институт Наркомздрава Союза ССР .

1. В соответствии с распоряжением Совнаркома Союза ССР от 28-го августа 1945 года за № 12875-р ПРИКАЗЫВАЮ:

1/Перевести к началу 1945/46 учебного года из г. Кисловодска в г. Кишинев Кисловодский Государственный Медицинский Институт со студентами II-го, III-го, IV-го и V-го курсов, а также научным и учебным оборудованием.

Переименовать Кисловодский Государственный Медицинский Институт Наркомздрава СССР в Кишиневский Государственный Медицинский Институт Наркомздрава СССР.

2/Установить контингент приема студентов на 1-й курс Кишиневского Медицинского Института в 200 человек.

3/Отнести Кишиневский Государственный Медицинский Институт к ВУЗ'ам 2-й категории.

II.

1/Назначить исполняющим обязанности Директора Кишиневского Государственного Медицинского Института Заместителя Народного Комиссара Здравоохранения Молдавской ССР тов. СОРОЧАНУ И.И. по совместительству.

2/Директору Кисловодского Медицинского Института тов.

АНДРЕЕВУ С.В. :

а/подготовить к 10-му сентября с.г. к переводу в г. Кишинев Кисловодский Медицинский Институт с его научным и учебным оборудованием, библиотекой, магками и твердым инвентарем;

б/выяснить персонально состав профессорско-преподавательского и учебно-вспомогательного персонала и студентов, переезжающих вместе с институтом в г. Кишинев ;

в/лично перевести Кисловодский Медицинский Институт - профессорско-преподавательский и учебно-вспомогательный состав, студентов, научное и учебное оборудование, библиотеку, магки и твердый инвентарь в г. Кишинев и сдать институт Директору Кишиневского Медицинского Института по состоянию на 1-е сентября 1945 г. ;

Ordinul Nr. 427/699 din 31 august 1945 „Despre transferarea Institutului de Medicină din or. Kislovodsk în or. Chişinău şi redenumirea lui în Institutul de Medicină din or. Chişinău”. Pagina 1.

г/ОПС Кисловодского Медицинского Института ликвидировать ; имуществом-материальными ценностями и расчеты передать Директору Кисловодского Курорта тов.СОРОКИНУ по состоянию на 1-е октября с.г.

8.Народному Комиссару Здравоохранения Молдавской ССР тов.СУХАРЕВУ :

а/обеспечить размещение кафедр Кишиневского Медицинского Института в учебных помещениях, профессорско-преподавательского и учебно-помощательного состава в жилых домах и студентов в общежитии - в зданиях, отведенных Совнаркомом Молдавской ССР ;

б/подготовить эти здания к приему медицинского института к 20-му сентября 1945 года ;

в/закрепить за Кишиневским Медицинским Институтом в качестве клинической базы 1-ю, 2-ю, 3-ю, Детскую и Психиатрическую больницы, а также родильный дом тов.Кишинева.

4.Начальнику Главного Управления Медицинскими Учебными Заведениями Наркомздрава СССР тов.ШАВАНОВУ А.Н. :

а/разместить профессорско-преподавательский персонал и студентов, не переехавших в г.Кишинев, по другим медицинским институтам ;

б/укомплектовать к 1-му октября с.г. вакантные кафедры Кишиневского Медицинского Института профессорско-преподавательскими кадрами ;

в/представить на утверждение Народного Комиссара Здравоохранения СССР смету расходов на перевод института из г.Кисловодска в г.Кишинев.

5.И.О.Директора Кишиневского Медицинского Института тов.СОРОЧАНУ провести прием студентов на 1-й курс Кишиневского Медицинского Института .

6.Командировать в г.Кисловодск Заместителя Народного Комиссара Здравоохранения Молдавской ССР т.СОРОЧАНУ и Заместителя Начальника Главного Управления Медицинскими Учебными Заведениями Наркомздрава СССР тов.СЫЖОНА для проведения работы по переводу института из г.Кисловодска в г.Кишинев.

7.Контроль за выполнением настоящего приказа возложить на Начальника Главного Управления Медицинскими Учебными Заведениями Наркомздрава СССР тов.ШАВАНОВА А.Н.

Зам.Председателя Высшего
Комитета по делам высшей
школы при СНК СССР-И.Е.УЗЫМИН.

Народный Комиссар
Здравоохранения
Совеза ССР -Г.ДИТЯРЕВ.

И.П. Верно :
Исполн. приказа

/Зарученская /

В е р н о :

Ordinul Nr. 427/699 din 31 august 1945 „Despre transferarea Institutului de Medicină din or. Kislovodsk în or. Chişinău şi redenumirea lui în Institutul de Medicină din or. Chişinău”. Pagina 2.

